

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. начальника РОВР річки
Рось

Максим ПОЛЯКОВ

«16» березня 2023 року

ПРОТОКОЛ № 1

заняття з антикорупційної діяльності

Відповідно до планових заходів на 2023 рік з метою попередження можливих корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, з працівниками Офісу проведено заняття з антикорупційного законодавства та тематикою «**Фінансовий контроль**».

Під час виступу використовувалася література:

- Закон України «Про запобігання корупції» розділ XII Фінансовий контроль;

- роз'яснення НАЗК від 29.12.2021 № 11 «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку).

У ході заняття присутнім доведено, що на сьогодні продовжують діяти зміни, визначені пунктом 2⁷ розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про запобігання корупції», щодо е-декларування, а саме подати всі типи е-деклараций необхідно буде протягом дев'яноста календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції» Національне агентство з питань запобігання корупції надало роз'яснення, методичну та консультаційну допомогу, зокрема, щодо застосування положень вищезазначеного Закону та прийнятих на його виконання нормативно-правових актів. Ці Роз'яснення надані з урахуванням положень Закону України від 03.03.2022 № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни».

1. У який строк подаються декларації у 2023 році?

Фізичні особи подають документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період обов'язку подати документи (Закон України від 03.03.2022 № 2115-IX). Початок перебігу строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок (ст. 253 ЦК України). Строк, що визначений місяцями, спливає у відповідне число останнього місяця строку (ч. 3 ст. 254 ЦК України). **Декларація щорічна (з будь-якою позначкою)** за 2021 та 2022 рік подається у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня 2021 (2022) року включно) та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року. **Декларація при звільненні, якщо звільнення відбулось під час дії воєнного стану**, подається у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня. Така декларація подається за період, який не був охоплений деклараціями, раніше поданими суб'єктом декларування, та містить інформацію станом на останній день

такого періоду, яким є останній день здійснення діяльності, яка передбачає обов'язок подання декларації, перебування на посаді, яка зумовлює здійснення такої діяльності. Під раніше поданими деклараціями розуміються декларації, що були подані до Реєстру, крім декларації кандидата на посаду (абз. 2 п.п. 2 п. 2 розд. II Порядку № 449/21). **Декларація кандидата на посаду**, якщо особу призначено на вакантну посаду державної служби або служби в органах місцевого самоврядування у період дії воєнного стану, подається у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня. Така декларація подається для забезпечення проведення спеціальної перевірки відповідно до ст. 56 Закону. Особливості подання декларацій військовослужбовцями визначені у ч. 5 ст. 45 Закону.

Приклад Воєнний стан скасовано 18.04.2023. Щорічна декларація (з будь-якою позначкою) за 2021 рік має бути подана до 19.07.2023 включно.

2. У який строк подаються повідомлення про суттєві зміни у майновому стані (ПСЗ), якщо такий обов'язок виник під час дії воєнного стану?

ПСЗ, обов'язок подання якого виник **під час дії воєнного стану**, суб'єкт декларування подає у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня (*додатково див. приклад до п. 1 цих Роз'яснень*). При цьому за кожним фактом отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку суб'єктом декларування на суму, яка перевищує 50 ПМ, **після** припинення чи скасування воєнного стану, ПСЗ подається у строк, визначений у ст. 52 Закону. ПСЗ подається шляхом та у порядку, визначеному у Законі та Порядку № 450/21.

3. У який строк подаються повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента (ПВВР), якщо такий обов'язок виник під час дії воєнного стану?

ПВВР, обов'язок подання якого виник **під час дії воєнного стану**, суб'єкт декларування подає у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня (*додатково див. приклад до п. 1 цих Роз'яснень*). При цьому ПВВР, обов'язок подання якого виник **після** припинення чи скасування воєнного стану, суб'єкт декларування подає у строк, визначений у ст. 52 Закону. ПВВР подається шляхом та у порядку, визначеному у Законі та Порядку № 451/21.

4. У який строк подаються декларації, ПСЗ та ПВВР у разі, якщо упродовж визначених у Законі України від 03.03.2022 № 2115-IX трьох місяців суб'єкт декларування не має фізичної можливості їх подати?

Особи, які не мають фізичної можливості протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни подати документи у зв'язку з безпосередніми наслідками їх участі у бойових діях, звільняються від адміністративної та/або кримінальної відповідальності за неподання чи несвоєчасне їх подання та подають їх протягом одного місяця з дня закінчення наслідків, які унеможлилювали їх подання (Закон України від 03.03.2022 № 2115-IX). Тобто декларанти, які у зв'язку з безпосередніми наслідками їх участі у бойових діях не мають фізичної можливості подати декларацію, ПСЗ чи ПВВР протягом строку, зазначеного у пп. 1-3 цих Роз'яснень, подають їх у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем закінчення наслідків, які унеможлилювали їх подання, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа наступного місяця.

5. Скільки ПСЗ необхідно подати, якщо такий обов'язок виник декілька разів під час дії воєнного стану?

За кожним фактом отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку суб'єктом декларування на суму, яка перевищує 50 ПМ, подається **окреме ПСЗ**. **Одне ПСЗ** подається у разі, якщо здійснено разовий видаток на суму, який перевищує 50 ПМ, пов'язаний із набуттям права на майно. У такому повідомленні у відповідних розділах зазначаються відомості щодо придбаного майна та здійсненого видатку (абз. 2 п. 6 Порядку № 450/21).

6. Скільки ПВВР необхідно подати, якщо такий обов'язок виник декілька разів під час дії воєнного стану? Якщо суб'єкт декларування/член його сім'ї під час дії воєнного

стану відкрив декілька валютних рахунків в одній установі банку-нерезидента, суб'єкт декларування подає одне ПБВР із зазначенням номерів відповідних валютних рахунків і місцезнаходження установи банку-нерезидента. Якщо валютні рахунки відкриті в цей період як суб'єктом декларування, так і членом його сім'ї, або якщо валютні рахунки відкриті в різних установах банку-нерезидента, подаються окремі ПБВР стосовно кожної особи чи кожної установи банку-нерезидента.

7. Чи необхідно декларувати відомості про майно у разі його знищення внаслідок бойових дій під час збройної агресії російської федерації проти України та подавати ПСЗ у зв'язку із його знищенням?

Однією з підстав припинення права власності на майно є його знищення (ст. 346 ЦК України). У разі знищення об'єкта нерухомості відомості про такий об'єкт підлягають відображенню у розділі 3 «Об'єкти нерухомості» декларації до моменту виключення відомостей про такий об'єкт з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Знищені транспортні засоби знімаються з обліку у встановленому законодавством порядку (п. 45 Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.1998 № 1388). До зняття з обліку знищеного транспортного засобу відомості про нього відображаються у розділі 6 «Цінне рухоме майно – транспортні засоби» декларації. У разі знищення об'єкта незавершеного будівництва або цінного рухомого майна (крім транспортних засобів) відомості про таке майно не підлягають декларуванню. При цьому слід враховувати, що у декларації щорічній (з будь-якою позначкою), декларації кандидата на посаду за 2021 (2022) рік зазначаються відомості про об'єкти декларування станом на 31 грудня 2021 (2022) року. У разі припинення права власності на майно у результаті його руйнування (знищення) ПСЗ не подається.

8. Чи необхідно суб'єктам декларування у період дії воєнного часу надавати інформацію та документи на запити, надіслані їм уповноваженими особами в межах проведення повної перевірки декларації чи здійснення контролю щодо правильності та повноти заповнення декларації, що розпочалися до 24 лютого 2022 року?

Ні, у період дії воєнного стану або стану війни повні перевірки декларацій та заходи контролю щодо правильності та повноти заповнення декларації не проводяться (Закон України від 03.03.2022 № 2115-IX).

Уповноважений з антикорупційної діяльності

«16» березня 2023 року

В'ячеслав ПИВОВРЧИК

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. начальника РОВР річки Рось
Максим ПОЛЯКОВ

«2» квітня 2023 року

ПРОТОКОЛ № 2

заняття з антикорупційної діяльності

Відповідно до планових заходів на 2023 рік з метою попередження можливих корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, з працівниками Офісу проведено заняття з антикорупційного законодавства та тематикою «**Викривач**».

Під час виступу використовувалася література:

- Закон України «Про запобігання корупції» розділ XIII Захист викривачів;
- роз'яснення НАЗК від 23.06.2020 № 5 «Щодо правового статусу викривача».

I. Ознаки викривача.

Викривач – фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону (далі – корупційне правопорушення), вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання (абзац двадцятий частини першої статті 1 Закону). Істотні ознаки терміна:

- 1) викривач – це саме фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства);
- 2) наявність у викривача внутрішнього переконання, що інформація є достовірною, – упевненість особи, що інформація, яку вона повідомляє, може свідчити про факти вчинення корупційного правопорушення, яка випливає із її життєвого досвіду, віку, професійного досвіду та інших обставин;
- 3) інформація – будь-які відомості та/або дані, які відомі особі, про можливі факти корупційних правопорушень;
- 4) достовірність інформації – її властивість встановлювати реальну наявність фактичних даних про можливі факти корупційних правопорушень;
- 5) повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – здійснення інформування про фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення корупційного правопорушення, які можуть бути перевірені. Фактичні дані у повідомленні викривача мають складатися з інформації про конкретні факти порушення встановлених Законом вимог, заборон та обмежень, яке вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону. Фактичні дані – це відомості про: обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення, тощо;
- 6) інформація стала відома викривачу у зв'язку з його: трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання, участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Достатнім для визнання особи викривачем є отримання ним інформації про корупційне правопорушення під час здійснення одного із вищевказаних видів діяльності. Під видами діяльності, здійснюючи які викривач може отримати інформацію про корупційні правопорушення, потрібно розуміти такі.

Трудова діяльність – діяльність найманого працівника, фізичної особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, зокрема надає послуги чи виконує роботи на підставі цивільно-правових договорів.

Професійна діяльність – участь фізичної особи у літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб (абзац другий підпункту 14.1.226 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України).

Господарська діяльність – діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність (стаття 3 Господарського кодексу України).

Громадська діяльність – діяльність інститутів громадянського суспільства, їх посадових осіб, членів, представників і волонтерів щодо участі у формуванні і реалізації державної (місцевої) політики, реалізації статутних цілей та напрямів діяльності відповідних інститутів, яка пов'язана з їх офіційними відносинами із органами державної влади, місцевого самоврядування, зокрема членство у громадських радах, поліцейських комісіях тощо.

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження (пункт 12 частини першої статті 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»).

Проходження служби – діяльність на державних політичних посадах, у державних колегіальних органах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, інша державна служба, патронатна служба в державних органах, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування.

Навчання – цілеспрямована діяльність учасників педагогічного процесу в системі освіти і професійного зростання, спрямована на максимальне засвоєння та усвідомлення навчального матеріалу і подальшого застосування отриманих знань, умінь та навичок на практиці.

Також викривачем буде вважатися особа, якій стала відома інформація під час участі у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, зокрема стажування, участь в конкурсі на зайняття посади/прийняття/відбір на роботу/службу, обрання до членів громадської ради, вступ до навчального закладу тощо.

II. Способи та шляхи повідомлення викривачем про корупційні правопорушення.

Викривач може повідомити про корупційне правопорушення, використовуючи такі канали повідомлень.

Внутрішні канали повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – способи захищеного та анонімного повідомлення інформації, яка повідомляється викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу (абзац двадцять перший частини першої статті 1 Закону). Істотні ознаки терміна:

1) внутрішні канали – це способи захищеного та анонімного повідомлення інформації;

2) викривач повідомляє інформацію керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу.

Зовнішні канали повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо (абзац двадцять другий частини першої статті 1 Закону).

Істотною ознакою терміна є спосіб повідомлення викривачем інформації: через фізичних чи юридичних осіб, зокрема засоби масової інформації, журналістів, депутатів місцевих рад, народних депутатів, громадські об'єднання, професійні спілки.

Регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – шляхи захищеного та анонімного повідомлення інформації викривачем суб'єкту владних повноважень, до компетенції якого належить розгляд та прийняття рішень з питань, щодо яких розкривається відповідна інформація. Регулярні канали обов'язково створюються спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, органами досудового розслідування, органами, відповідальними за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, іншими державними органами, установами, організаціями (абзац двадцять третій частини першої статті 1 Закону). Істотні ознаки терміна:

- регулярні канали – це шляхи захищеного та анонімного повідомлення інформації;

- викривач повідомляє інформацію суб'єкту владних повноважень, до компетенції якого належить розгляд та прийняття рішень з питань, щодо яких розкривається відповідна інформація.

III. Визначення викривача.

Враховуючи наведене, викривач – це фізична особа, яка:

1) володіє інформацією про можливі факти корупційних правопорушень – фактичними даними, а саме про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення;

2) має переконання у достовірності відповідної інформації;

3) отримала інформацію у зв'язку з трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання;

4) повідомила інформацію, зокрема, через:

4.1) внутрішні канали керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу;

4.2) регулярні канали спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, органам досудового розслідування, органам, відповідальним за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, іншим державним органам, установам, організаціям;

4.3) зовнішні канали. У випадку відсутності хоча б однієї з вказаних істотних ознак особа не може вважатися викривачем.

Окремо варто зазначити, що особа, яка надала повідомлення, не є викривачем, якщо інформація:

1) не містить фактичних даних, а саме про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення;

2) стала їй відома не у зв'язку з трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у

2) стала їй відома не у зв'язку з трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

IV. Європейські стандарти захисту викривачів.

Вищевказаний підхід відповідає міжнародним стандартам захисту прав викривачів, зокрема Директиві Європейського Парламенту і Ради ЄС 2019/1937 від 23 жовтня 2019 року про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу. Так, статтею 4 визначаються особи, до яких застосовується ця Директива:

1) особи, які працюють у приватному чи державному секторі та отримали інформацію про порушення в рамках робочої діяльності, включаючи осіб:

1.1) які мають статус працівника у значенні Статті 45(1) Договору про функціонування Європейського Союзу, в тому числі – державних службовців;

1.2) які мають статус самозайнятої у значенні Статті 49 Договору про функціонування Європейського Союзу;

1.3) акціонерів та осіб, які належать до адміністративного, управлінського чи наглядового органу підприємства, в тому числі – членів без виконавчих повноважень, а також волонтерів та тренерів, як на оплатній, так і на безоплатній основі;

1.4) будь-яких осіб, які працюють під наглядом та управлінням підрядників, субпідрядників та постачальників;

2) особи, якщо вони повідомляють чи розкривають для громадськості інформацію про порушення, яку вони отримали у робочих відносинах, які з того часу припинилися;

3) особи, трудові відносини яких ще не набрали чинності, якщо інформацію про порушення було отримано в процесі прийняття на роботу чи інших перемовин, що передують укладенню контракту.

V. Підтвердження статусу викривача.

Наявність статусу викривача може підтверджуватися документами про повідомлення ним про можливі факти корупційних правопорушень. Такими документами можуть бути:

1) копія відповіді органу (закладу, установи, організації або юридичної особи) на повідомлення (заяву, скаргу тощо) викривача (зразок додається);

2) копія листа органу (закладу, установи, організації або юридичної особи) про результати попередньої перевірки за повідомленням викривача про можливі факти корупційних правопорушень;

3) копія повідомлення Національному агентству про початок досудового розслідування за участю викривача;

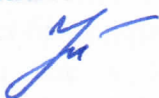
4) копія повідомлення Національному агентству про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;

5) витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, до якого внесені відомості про заявника (викривача) у справі про корупційний злочин;

6) інші документи, видані уповноваженими органами, які підтверджують, що особа є викривачем у зв'язку із повідомленням нею інформації про можливі факти корупційних правопорушень.

**Уповноважений з антикорупційної
діяльності**

«04» квітня 2023 року

В'ячеслав ПИВОВРЧИК

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. начальника РОВР річки Рось
Максим ПОЛЯКОВ

«01» червень 2023 року

ПРОТОКОЛ № 3
заняття з антикорупційної діяльності

Відповідно до планових заходів на 2023 рік з метою попередження можливих корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, з працівниками Офісу проведено заняття з антикорупційного законодавства та тематикою «**Нульова толерантність до корупції – вимога воєнного часу**».

Під час виступу використовувалася література:

- Закон України «Про запобігання корупції» розділ XI Правила етичної поведінки;

- Антикорупційна стратегія НАЗК на 2021-2025 роки.

Нещодавно в одному зі своїх звернень до нації Президент України Володимир Зеленський, аналізуючи обстановку на фронті боротьби із зовнішнім ворогом, прямо назвав корупцію **ворогом внутрішнім**. Ця стратегічна небезпечність, вкотре підкреслювана главою держави, потребує десятикратно посиленої уваги не лише з боку органів, спеціально призначених для протистояння такій загрозі, а й зі сторони широких кіл населення, як зазвичай кажуть у таких випадках, «пересічних громадян».

Хоча щодо пересічності, тобто звичайності, буденності й нібито незначущості, таких людей тут можна категорично заперечити. Адже саме вони, пересічні, якраз і перебувають, так би мовити, всередині «процесу», саме на їх очах відбуваються посягання на підвалини суспільної моралі, саме з мовчазної згоди багатьох із них руйнується правове поле держави, й так достатньо знекровленої у нерівному двобої з агресором. Тобто роль звичайних громадян: співробітників, здобувачів освіти, партнерів, просто небайдужих перехожих – у недопущенні корупції – непересічна. Адже саме вони володіють стовідсотково правдивою інформацією. А де Правда, там і Перемога.

Тому недаремно в українське законодавство була введена нова правова категорія – **викривач**. Це ота сама проста людина, фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Голова Національного агентства з питань запобігання корупції Олександр Новіков зазначає, що питання виховання культури викривання корупції – важлива частина забезпечення **нульової толерантності до корупції** у суспільстві загалом.

«Звичка повідомляти про корупцію – це питання формування нової культури у суспільстві, закріплення тих культурних змін, які відбуваються з нами під час війни. Сьогодні українці відстежують російські танки, повідомляють про активи російських олігархів, колаборантів. Усе це забезпечує формування загальної культури доброчесності, яка має стати частиною нашої національної ідентичності після війни», – стверджує керівник НАЗК.

В Антикорупційній стратегії до 2025 року, у розділі про захист викривачів, визначено дороговкази й орієнтири на наступні роки, яких треба досягнути у сфері захисту прав викривачів. Зокрема, мова йде про адаптацію українського законодавства до вимог директив Європейського Союзу та міжнародного законодавства, насамперед до Директиви ЄС 2019/1937. Станом на зараз її імплементували 10 країн ЄС. Документ передбачає, що поняття викривач включає не лише викривання корупції, а передбачає ширший контекст – **викривання суспільно необхідної та важливої інформації**.

На жаль, наразі мають місце законодавчі прогалини: відмежування викривачів від інших учасників кримінального провадження (заявника, свідка), участь викривача у проведенні слідчих розшукових дій, інформація про стан досудового розслідування, винагорода викривачу та інші.

НАЗК як спеціальний орган, який формує та впроваджує політику захисту викривачів, зараз якраз працює над створенням електронного інструмента – Порталу повідомлень про корупцію, який буде доступний у кожному державному органі та організації. Він допоможе якісно працювати з повідомленнями викривачів. При створенні Порталу велика увага приділяється саме захисту персональних даних, щоб особи, які хочуть повідомити про корупцію, були впевнені у конфіденційності та безпечності цього IT-інструмента.

На підприємствах, в установах і організаціях викривачі співпрацюють насамперед з антикорупційними уповноваженими, головним завдання яких і є формування культури викривання в організації, створення механізмів заохочення повідомлень про корупцію, організація каналів повідомлень про корупцію та робота з повідомленнями й інформування колективу про права викривачів.

Фахівці переконані, що з урахуванням воєнного часу в українському законодавстві необхідно покращувати питання фізичної безпеки викривачів, варто розповсюдити імунітет захисту не лише на родини, а й на осіб, які сприяли вчиненню викриття, також має бути передбачена медична й психологічна допомога.

Під час заняття було доведено окремі вимоги поведінки осіб, що підпадають під категорію посадових осіб юридичної особи публічного права:

Відповідно до **статті 38 Закону України «Про запобігання корупції»**, особи, зазначені у **пункті 1, підпункті «а» пункту 2** частини першої статті 3 цього Закону, під час виконання своїх службових повноважень зобов'язані неухильно дотримуватися вимог закону та загально визначених етичних норм поведінки, бути ввічливими у стосунках з громадянами, керівниками, колегами і підлеглими.

Статтею 39 цього Закону, вищевказані особи, представляючи державу чи територіальну громаду, діють виключно в їх інтересах.

Статтею 41 Закону передбачено, що дані особи, діють неупереджено, незважаючи на приватні інтереси, особисте ставлення до будь-яких осіб, на свої політичні погляди, ідеологічні, релігійні або інші особисті погляди чи переконання.

Частиною 3 статті 44 Закону передбачено, що у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які особа, вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам, вона повинна негайно в письмовій формі повідомити про це керівника органу, підприємства, установи, організації, в якому вона працює, а виборні особи - Національне агентство.

Уповноважений з антикорупційної діяльності

«02» червня 2023 року

В'ячеслав ПИВОВРЧИК

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. начальника РОВР річки
Рось

Максим ПОЛЯКОВ

«18» серпня 2023 року

ПРОТОКОЛ № 4

заняття з антикорупційної діяльності

Відповідно до планових заходів на 2023 рік з метою попередження можливих корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, з працівниками Офісу проведено заняття з антикорупційного законодавства та тематикою «**Конфлікт інтересів**».

Під час виступу використовувалася **література**:

- Закон України «Про запобігання корупції» розділи I Загальні положення та V Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
- постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3 «Про судову практику у справах про хабарництво»;
- Кримінальний кодекс України (примітка статті 364 «Зловживання владою або службовим становищем»)

У ході заняття присутнім доведено, що керівники структурних підрозділів РОВР річки Рось можна віднести до категорії посадових осіб юридичної особи публічного права.

Крім того, керівники структурних підрозділів Офісу також є посадовими особами.

Обмеження спільної роботи близьких осіб, встановлені ст. 27 Закону, на посадових осіб юридичних осіб публічного права не поширюються.

Разом з тим, згідно зі статтею 28 Закону на посадових осіб юридичних осіб публічного права поширюються вимоги щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Визначення поняття «посадова особа», окрім викладеного у примітці статті 364 КК України, зазначено у постанові Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3 «Про судову практику у справах про хабарництво», зокрема посадовою особою є особа, яка постійно чи тимчасово виконує організаційно-розпорядчі та адміністративно-господарські обов'язки.

Організаційно-розпорядчі обов'язки - це обов'язки по здійсненню керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, колективних чи приватних підприємств, установ і організацій, їх заступники, керівники структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділами, лабораторіями, кафедрами), їх заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконроби, бригадири тощо).

Адміністративно-господарські обов'язки - це обов'язки по управлінню або розпорядженню державним, колективним чи приватним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації, забезпечення контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників

планово-господарських, постачальних, фінансових відділів і служб, завідуючих складами, магазинами, майстернями, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів тощо.

Особа є службовою не тільки тоді, коли вона здійснює відповідні функції чи виконує обов'язки постійно, а й тоді, коли вона робить це тимчасово або за спеціальним повноваженням, за умови, що зазначені функції чи обов'язки покладені на неї правомочним органом або правомочною службовою особою.

Стаття 1 Закону України «Про запобігання корупції» дає визначення:

приватний інтерес - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях;

потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

реальний конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Зважаючи на зазначені положення Закону, ознаками конфлікту інтересів є об'єктивність чи неупередженість прийняття особою рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання службових чи представницьких повноважень.

З огляду на зазначене, у начальників структурних підрозділів, при наявності працюючих близьких осіб, вбачається наявність потенційного конфлікту інтересів, який має постійний характер, тому що начальники наділені повноваженнями вчиняти дії або приймати рішення стосовно своїх близьких осіб.

Якщо ж виникне ситуація, коли необхідно буде приймати рішення або вчиняти чи не вчиняти дії стосовно близьких осіб, наприклад, щодо **преміювання, переведення на іншу посаду, вжиття заходів заохочення**, у тому числі рішення щодо **грошової винагороди** тощо, це може спричинити виникнення реального конфлікту інтересів.

Таким чином, покладати обов'язок (зобов'язувати) на особу самостійно врегулювати конфлікт інтересів не дозволяється, оскільки положення частини другої статті 29 Закону передбачають для осіб, у яких виник конфлікт інтересів, можливість (право) самостійно вжити заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів шляхом позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтверджуючих це документів безпосередньому керівнику або керівнику органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади.

Уповноважений з антикорупційної діяльності

«18» серпня 2023 року

В'ячеслав ПИВОВРЧИК